

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Primate tatu!

Svetovna vojna in poveljne homatije so svetu in človeški družbi uničile mnogo, kar se bo dalo za silo popraviti in nadomestiti le tekom časa potom resnega dela in ljubezni med narodi. Državne večine postajajo napram svojim manjšinskim sodržavljanom vedno bolj nestrpne, ker napreduje presnavljanje prepočasi, ter jim zato otežkočajo mirno sožitje in gospodarski razvoj v okviru skupne države. Mirovna konferenca pred desetimi leti in blestečo načelo samoodločbe narodov ni več predmet nove človečanske politike, potom katere naj bi se preročila mlada, enakopravna Evropa. Ostalo je več ali manj vse samo besedičenje in neka prisilna zunanost, iz katere iščejo državniki izhod na škodo ljudstva.

To novo skrajno nasprotje se morda v nobeni evropski državi ne kaže tako kvarno in pogubno kakor ravno v naši mali republiki, ki se zviija še sedaj v krčih operacije, ki se je bila izvršila pred desetimi leti na stari, bolni Avstriji. Vsi vemo, da je naša mlada republika država dobro plačanih uradnikov in država organiziranega delavstva. Oba ta tabora sta takoj ob pričetku napela vse sile, da se ohranita na površju, pa ne morda za to, da rešita državo ter doprineseta in zagotovita svojim enakopravnim državljanom miren, zdrav gospodarski razvoj, zadovoljnost in zaupanje do vlade in države. Vsaj v resnici nobeni dosedanji vladi, pa naj je bila ta meščanska ali delavska, ni bilo dosti mar za državo, ker niso verovala v njeno vstajenje in še sedaj ne verujejo. Socijalisti so sanjarili o splošnem boljšeizmu, meščanske stranke pa so se jasno izrekle proti Avstriji in na svojih zborovanjih javno zahtevale združenje s svojimi rajhovskimi brati. In pri zasledovanju teh ciljev se je popolnoma pozabilo in zanemarilo bistvo in jedro vsake države, to je srednji stan, kmečki stan. Kmet in sploh kmečki stan vsaj pri nas ni tako izobražen in tudi ni politik kot so naši uradniki in kapitalisti, in tudi ni tako strogo organiziran kakor naši delavci, ampak je takšen, kakršnega so vzgojili ljudje, ki so mislili, da je kmet neumna igrača, ki se do zadnjega da izkoriščati. Priklenjen na svojo grudo in zaljubljen v svojo staro navado, je mirno dal za časa vojne svojo kri in imetje za tuje cilje, umiral na bojnih poljanah ter stradal na svojih domovih in pri tem še vzdiklal in molil, naj „Bog obvari...“ Ko je prišel polom, mu niti kri ni zavrela, četudi je izprevidel, da so ga imeli vsi za norca in igračo; mirno je sekal gozdove, ter vdano plačeval vsake kvatre nove davke, ki jim niti imena ni vedel in katerih niti gospodje po pisarnah ne znajo raztolmačiti.

Pri takih razmerah je morala priti gospodarska katastrofa. Zamajal se je oni važni, a vendar pozabljeni steber, na katerega so pomnoževale armade uradnikov vsako leto svoje procentne doklade in plačo trinajstega meseca. Nagnil se je temelj, na katerega so stranke navalile visoka socialna bremena; kmetski stan se je zgrudil, do kosti oglojen, na bolniško posteljo in z njim vred je prišla mrzlica celo državo.

In pripravili so se ter se še pripravajo, mesto da bi nudili hitro pomoč in rešili kmetski stan, in kričijo po celi državi: „Primate tatu!“ Celo do naših mirnih slovenskih vasi je pridrvel ta krik, kakor da bi bili mi česa krivi; mi, ki nas niti ne priznajo za narod, mi, ki nam niti ne priznajo, da je zemlja, na kateri živimo in ki jo obdelujemo že tisoč let, naša in bo naša. A vendar iščejo tudi med nami kaline, z denarjem in obljubami ter z visoko donečimi frazami. Dovolj žalostno je dejstvo, da imamo mi koroški Slovenci kljub temu, da smo majhen na-

rod, ki bi morali kot en mož biti složni, še vedno toliko brezznačajnih in lahkomišelnih ljudi, ki ponovno nasedajo na limanice. Mi jih sicer pomilujemo in se nam smilijo, saj so končno vendar le naši ljudje z našo krvjo v žilah in z našo besedo na jeziku. Ampak tekom desetletja so jih tako vzgojili in sedaj so kakor igrača, od katere imajo dobiček — list v vetru.

Pismo iz Jugoslavije.

Marsikaj se je spremenilo v teku preteklega leta. Začetkom januarja je izšel proglas kralja Aleksandra na ljudstvo, s katerim je ukinil ustavo in stopil sam na čelo vlade. Novo imenovani ministri so začeli hitro s potrebnim delom reforme in ni dolgo trajalo, pa so bile vse politične ustanove razpuščene. Vsa društva političnega značaja, vse politične stranke so bile razpuščene in s tem je padel takorekoč glavni faktor prejšnje nesloge in strankarske bojevitosti. Škodo so trpeli mogoče edino advokati, gospodarstvo pa se je bolj kot prej prilagodilo razmeram. Časopisje je postalo čez noč državno in nehalo biti strankarsko, vsebina kulturnega naroda vredna. Ta sprememba je vplivala blagodejno ne samo na notranje, pod prejšnjim režimom skrajno razdrapano politično ozračje, ampak tudi na zunanji položaj. Ljudstvo je bilo veselo spremembe, o čemur pričajo mnogoštevilne udanostne izjave iz vseh krajev.

Začelo je deževati zakonov in tudi na kmeta, ki prej ni imel dosti zaslonbe, se je smelo gledati. Osnovala se je pod jamstvom države Privilegirana agrarna banka s kapitalom 1 milijarde (vplačanih 700 mil.) dinarjev, ki preiskrbuje kredit kmečkim zadrugam, katerim je posvečena prav posebna pozornost. Obrestna mera znaša napram zadrugam 8%, a te smejo računati posameznikom kvečjemu 10%, kar je vsekakor nizko, ako upoštevamo, da se suče privatna bančna obrestna mera za posojila v dravski banovini okoli 14%, v Srbiji 18%. Sprejel se je tudi zakon o napredovanju kmetijstva z jako razširjenim delokrožom, upoštevajoč vse panoge kmetijstva. Na vsakem srezu (glavarstvu) morajo strokovno izobraženi uradniki voditi in nadzirati gospodarsko delo, vsaka občina mora imeti svoje kmetijske odbore in skrbeti za strokovna predavanja ter si urediti poizkuševalna polja. V to svrhu mora prispevati 10% svojih dohodkov. V ministrstvu se osnuje poseben odbor za povzdigo zunanje trgovine in izvoz deželnih pridelkov, ki je naletel v zadnjem času do občutne konkurence s strani drugih držav. Posebna pozornost se obrača bosanskim slivam, nekdanj priznanem izvoznem blagu, koruzi, žitu, svinjam in živini. Sploh stremi gospodarska politika Jugoslavije za tem, da si pridobi za svoje agrarne pridelke dobre in stalne odjemalce — v tem mogoče malo nasprotuje vašim interesom —, gleda pa tudi na to, da se industrijsko osamosvoji in kaže v tem prav dober napredek. Letošnja dobra letina, zakaj ta najbolj vpliva na finance, je napravila ravnovesje v trgovinski bilanci in je tudi drugače odvrгла dosti prihrankov, ki se izkazujejo v naložbah pri denarnih zavodih.

Najvažnejši akt vlade pa je bil izdan dne 3. oktobra, ko se je postavil mesto prejšnjega naziva kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev v ljudstvu že ukoreninjeni naziv Jugoslavija ter se razdelila dežela v banovine. To ni bila malenkostna stvar, ako se upošteva, da so morali Srbi pri tem žrtvovati svojo ljubljeno in s krvjo priborjeno Srbijo ter jo črtati iz zgodovine na ljubo drugim bratom. To pomeni duhovno edinstvo za vsa slovanska plemena, pa tudi za neslovanske manjšine je velikega po-

mena, ker so postali tudi po nazivu države enakovredni. Razdelitev v 9 banovin mesto 33 oblasti je pa tudi pozdraviti iz gospodarskega stališča, ker se uprava poceni in Beograd razbremenjena, za Slovence pa je še posebnega pomena, ker so združeni v tej politični upravi pod dravsko banovino, kar so si že v začetku želeli.

Z zakonom o šolah se zadošča v polni meri tudi manjšinam, ki imajo ali dobijo na državne stroške svoje šole ali razrede povsod tam, kjer se pojavi najmanj 30 učencev narodne manjšine, v gotovih slučajih samo 25. Ker so n. pr. Nemci, katerih se šteje v dravski banovini okoli 40.000, izredno narodno zavedni in stoje gospodarsko na jako trdih tleh, je jasno, da se poslužujejo teh pravic v polni meri. V tem je težko primerjati vašo in našo manjšino, vašo in našo državo. Koikor ne doseže zakonito, dobi z denarjem, ker ima nemška manjšina v rokah dobro vpeljana trgovino, obrt in industrijo in se suče v njenih rokah ogromno kapitala, ki naravno premostuje malenkostne ovire. Omenil bi samo nagrade, ki se dajejo ob posameznih prilikah uradništvu in ki na ta način postaja sprejemljivo za nemške želje ali vsaj daje prednost. Ali n. pr. pogledimo kakšno nacionalno prireditve, kakšen oficirski ples. Nemci pustijo izkupiti velike vsote in to ima za posledico, da se jih pri ocenjevanju smatra za lojalne državljane; baš radi tega so tako dobro zapisani v Beogradu in to jim mnogo koristi pri nacionalnih zahtevah. Pri tem ni treba misliti niti na podkupovanje, niti na korupcijo, ampak je samo psihološki proces, da se pač ustreže bolj onemu, ki za to nekaj nudi. — Sploh je to najboljši recept za pridobivanje simpatij. Ker se sprejemajo v službe samo, da zadoščajo zahtevam, se tudi nimajo nič pritoževati in je laž, ki se trobi po svetu o zatiranju. Imamo jih celo dosti med častniki, ko se pri vas ne sprejme niti mali uradnik nasprotne narodnosti. Ne govorim niti o privatnih jugoslov. podjetjih, ki se morajo spuščati že iz konkurenčnih razlogov celo tako daleč, da občujejo z nemškimi sodeželani izključno v nemškem jeziku in to v okvirju države. Pa poizkusite pri vas enkrat uveljaviti to in videli boste, kako se bodo pred vami zapirala vrata! Za vas ne velja to ne v državnem, ne v zasebnem uradu. Kot se iz tega vidi, je Nemeč zmožen asimilacije v toliko, da se mu dobro godi, nikakor pa ne iz čustvovanja in prepričanja. On ostane to, kar je, in kot takšnega ga puste tudi drugi. Nihče ga ne sili do tega, da bi moral postati drugačen.

POLITIČNI PREGLED

Volilna reforma in drugo. Na dnevni red je prišla zopet sprememba volilnega reda. Prvo posvetovanje med nekaterimi ministri in zastopniki večinskih strank se je vršilo pretekli teden. Novi načrt predvideva 136 (zdaj 165) narodnih poslancev, ki se volijo v dveh skrutinijah. Cela država se razdeli v 34 (zdaj 25) volilnih okrajev, ki volijo po 3 do 7 poslancev v parlament. Koroška bi se razdelila v 2 volilna okraja: 1. Celovec mesto, Celovec okolica, Rožek, Beljak, Šmohor, Koče, Greifenburg, Winklern, Zgornja Bela, Špital, Paternion. 2. Breže, Althofen, Št. Vid, Svinec, Krka, Trg, Gmünd, Millstatt, Sv. Lenart, Wolfsberg, Št. Pavel, Velikovec, Dobrla vas, Pllberk, Železna Kapla, Borovlje. Razdelitev Koroške je ponesrečena in stranke bodo proti temu gotovo ugovarjale. Koroška izgubi 2 mandata. Pri drugem skrutiniju dobijo pravico do mandata stranke brez ozira na to, ali že imajo kakega poslanca ali ne, ki združijo na svoji listi vsaj 3 odstotke vseh oddanih glasov. Vezana kan-

didatna lista ostane. Vsak volilec pa ima pravico, da voli enega izmed kandidatov, ki je na listi, ni treba biti nositelj kandidatne liste, in če dobi dotični kandidat večino glasov, se smatra za nositelja liste in je izvoljen. Kršč. soc. tisk odklanja to volilno spremembo, ker pomeni oslabljanje, in zahteva za Koroško 9 mandatov in en volilni okraj. Sicer pa bodo o tem stranke šele razpravljale in ni dvoma, da se bo zakon razlikoval od predloga. — K predlogu dr. Seipla o stanovsko-gospodarski zbornici niti v vodstvu kršč. soc. stranke ni enotnega naziranja. Opažati je tudi močno gibanje proti temu načrtu v vrstah ostalih strank vladne večine, ki bodo pristale kvečjemu na polovično izvedbo načrta, ker bi imela zbornica večje pravice kot parlament. Načrt namreč daje stanovsko-gospodarski zbornici skoro iste pravice kot jih je imel gosposki dom ter bi spadala v njen delokrog davčna in carinska ter socialno-gospodarska vprašanja, dočim bi bil parlament pristojen samo za sprejem proračuna in obravnavanje prosvetnih ter zunanje-političnih vprašanj. — Do ustanovitve kmetijskih bramb (Bauernwehren) je le prišlo dne 17. t. m. Za načelnikovega namestnika je bil izvoljen Josef Glančnik, načelnik koroškega Landbunda. V pismu na Heimatschutz pravijo, da landbundovci v okvirju Heimatschutza ne morejo več sodelovati, pač pa jim prožijo roko za skupno delo proti ljudstvu in državi sovražnim elementom.

Haaska konferenca. Konferenca je končala svoje delo. Uspeh je samo deloma dovoljen; z Nemčijo se je sporazum dosegel, deloma odprto pa je ostalo vprašanje vzhodnih reparacij. Reparacijska banka bo imela svoj sedež v Baslu in se ustanovi z domačim kapitalom 500 milijonov švic. frankov. Ko je prišel dr. Schacht v Haag, se je vmešal v politične zadeve in se izjavil proti temu, da bi se udeležila nemška državna banka reparacijske banke z vplačilom gotovega dela glavnice. Vsled tega je nastala v nemškem tisku proti njemu huda gonja. Nemški tisk zahteva, da mora dr. Schacht odstopiti in da se mora spremeniti tozadevni zakon, ki daje predsedniku neomejene pravice. Na pritisk javnega mnenja nemške in drugih delegacij je dr. Schacht popustil. Glede jamstev je prišlo do sporazuma. Sankcije se dejansko odpravljajo, na papirju pa so možne, če bi Nemčija Youngov načrt samolastno raztrgala in neprizadeto razsodišče to ugotovilo, to je razsodišče v Haagu. Rešilo se je tudi vprašanje reparacijskega posojila. Za nemške in francoske potrebe se najame skupno posojilo. Radi nepopustljivosti Madžarske se je dosegel v

vprašanju vzhodnih reparacij le deloma uspeh. Do popolnega sporazuma ni prišlo. Zastopniki Francije, Anglije in Italije so soglašali v tem, naj bi komisija za vzhodne reparacije nadaljevala svoje razprave v Parizu, kjer naj se v roku 6 mesecev doseže sporazum v vseh spornih točkah, ki se nanašajo na države Male antante. Velešile so zajamčile državam Male antante njihove najnižje zahteve ne glede na to, kakšna bo rešitev vzhodno reparacijskega vprašanja. Reparacije vzhodnih držav se bodo stekale v poseben sklad. Madžarska mora dati toliko, kolikor morajo na drugi strani plačati države Male antante. Zastopniki Male antante so zaključni protokol podpisali pod pogojem, da se plačila Madžarske povoljno uredijo.

58. zasedanje Sveta Društva narodov je bilo otvorjeno v Ženevi 13. t. m. in je trajalo do 16. t. m. Četudi je bilo to zasedanje jubilejno, ni bilo opaziti posebnega zanimanja, ker večina zunanjih ministrov vsled konference v Haagu ni bila prisotna. Predsedoval je poljski zunanji minister Zaleski, ki se je v posebnem spominskem govoru spominjal pokojnega dr. Stresemanna. Na dnevnem redu je bilo veliko število vprašanj, predvsem razprava o angleškem mandatu za Palestino in o tamošnjih nemirih, o spremembi pravil, o carinskem premirju, o Iraku itd. Sklenilo se je, da se 17. februarja sestane konferenca, ki bo razpravljala o vprašanju carinskega premirja. O raznih manjšinskih političnih zadevah in manjšinskih pritožbah je poročal Adači. Svet je sprejel za rešitev teh vprašanj razne sklepe. Pet pritožb so poslale narodne manjšine v Šleziji.

Londonska konferenca, ki razpravlja o pomorski razorožitvi, se je sestala včeraj in bo trajala več tednov ter je po številnih delegacijah ena največjih mednarodnih konferenc. Nekatero delegacijo štejejo do 100 članov. Otvoritveni govor je imel angleški kralj sam. Če se o uspehu te konference dvomi, se ne čudimo, zakaj od 1. 1921 se je vršilo že več razorožitvenih konferenc, a oboroževanje držav se ni zmanjšalo, temveč nasprotno še povečalo. Pa tudi vsa posvetovanja na zasedanjih Društva narodov niso prinesla nobenega zboljšanja in države še naprej tekmujejo v medsebojnem oboroževanju. Gotovo je, da popolne razorožitve na morju ni mogoče doseči kar čez noč. To tudi ni njen cilj, temveč prenehanje tekmovalnega oboroževanja vsaj med velešilami. Zaenkrat se skuša doseči le to, da ne bo ena velešila gradila novih bojnih ladij zato, ker jih gradi druga, temveč vsaka država bo omejila svoje oboroževanje, ker ga bo omejila druga. Ta cilj pa bo londonska konferenca vsekakor dosegla,

ker se je dosegel v tem pogledu vsaj med Ameriko in Anglijo sporazum. Vsled dragega oboroževanja vse države silno trpe. Po dvajsetih letih so skoraj vse bojne ladje zastarele in je zato treba graditi vedno nove in nove, da je brodogradnja moderna. To pa zahteva ogromne izdatke, ki ne prinesejo prav nobenega dobička, razen seveda težka industriji, ki bogati vsled visokih mornariških proračunov posameznih držav. Ker se je bala težka industrija za svoje dohodke, je že enkrat preprečila sporazum v ženevskih pogajanjih. Zato bo tudi važno vprašanje, kako zaposliti težko industrijo.

DOMAČE NOVICE

Radiše. (Božična prireditev in...) Izobraževalno društvo na Radišah je nameravalo prirediti na Štefanovo božični večer z igro in drugim primernim sporedom in dobilo za to dovoljenje od okrajnega glavarstva. Proti prireditvi se je pritožila občina, ker prostori ne odgovarjajo predpisom in prireditve v zadnjem trenutku prepovedala. Društvo je vzelo dopis občine na znanje in igro odpovedalo. Precej pred tretjo uro sta bila na mestu dva orožnika iz Žrelca: rev. inšpektor in g. Mikula. Ker je bila igra prepovedana in vsi člani o tem niso mogli biti več obveščeni, se je zbralo pred društvenim prostorom veliko članov. Za te člane je hotelo društvo izvesti ostali del programa: predavanje o božični družinski misli, deklamacije in petje, ker po zakonu mesečnih sestankov za člane ni treba prijavljati oblasti. Odbor se je postavil tedaj na čisto zakonito stališče. Drugoga mnenja sta bila orožnika, ki sta izjavila, da je prosilo društvo samo za dovoljenje za igro in to je občina prepovedala, sedaj pa hočete iz igre napraviti kar zborovanje. „To lahko napravite na svojo odgovornost, a povem vam, da je v tem slučaju ta prireditev zadnja na Radišah.“ Iz teh besed zveni neka grožnja. Na pojasnilo, da sestankov ni treba prijavljati, smo dobili odgovor, da je treba imeti za vsak sestanek dovoljenje. „Posebno pa je vaše postopanje danes nepostavno, ker hočete napraviti iz igre kar „političen“ sestanek. Iz daljšega razgovora smo mogli sklepati, da orožnikom niso jasni pojmi „političen sestanek“ in „društveni sestanek“. Tega bi od čuvarjev zakonov pač ne pričakovali. Ali si je mogoče predstavljati, da da orožnik na pojasnilo sledeči odgovor: „Vsako tako zborovanje ima politično ozadje!“ Predavatelj je hotel dati koncept svojega predavanja orožniku na vpogled, kar je ta seveda odklonil in naprej govoril o politiki, postavi itd. Odbor se je moral udati sili in poslati člane domov. Pa to še orožnikom ni bilo dosti. Eden od njih je začel rabiti razžaljive izraze in razburjati navzoče. Le razsodnosti članov se je zahvaliti, da ni prišlo do prerekanja. S strani orožnika Mikule so padle besede: „Vi mlečnozobnež“ ali „Vi delate jugoslovansko propagando lahko v Pliberku!“ Napram slovenskim prireditvam se neopravičljivo nastopa. Radovedni smo na rešitev tozadevne vloge.

Dobrla vas. (Bridke misli ob 10letnici plebiscita.) Vse tarna o slabih časih in to tudi po pravici. Splošna beda in pomanjkanje ne vlada samo v naši lepi Koroški in Avstriji, ampak kar po celi Evropi. Še sedaj se čutijo strašne posledice svetovne vojne. In najsiromašnejši med vsemi evropskimi narodi je menda koroški Slovenec. Njega naprej zalezuje nesrečna usoda. Že narava sama, zemlja peščena, razne uime, suša, toča itd. ga neprenehoma ubijajo. Kmetijski stan v Avstriji je splošno najbolj zapostavljen in zanemarjen. In med vsemi kmeti je zopet slovensko-koroški najzadnji, najsiromašnejši, kakor smo posneli iz poročila o zadnjem zasedanju deželnega zbora. Država, dežela, kulturni svet, vsi ti nas poznajo samo tedaj, kadar je treba kaj plačati. Poleg tega še bolniška blagajna in poselska zavarovalnica. Niso zadovoljni z njo ne posestniki in ne posli. Plačati mora večinoma celo zavarovalnico in prispevek posestnik sam. Posledica tega je, da se posli odpuščajo, da bo brezposelnost vedno večja. Splošno mnenje je, da izhaja še samo tisti posestnik, ki ima svoje ljudi ali ki vse sam opravi, to je oni, ki gara noč in dan kot črna živina. V drugih deželah se menda ta postava ne izvaja tako strogo. Ponekod imajo občinske bolniške blagajne. Delo se poceni in dobiček ostane doma v občini. Letos se bo slovesno obhajala 10letnica plebiscita. Ali moremo kaj pri-

PODLISTEK

Kovač Franc:

Zadnji čarovniški proces na Važenbergu.

(Nadaljevanje.)

Teden dni je že prezebal Peter Enci v važenberški temnici in pričakoval vsak trenotek, kadar so zaškripali zarjaveli ključki v ključavnici, da ga izpustijo na zlato svobodo. Tuhtal in premišljeval je, zakaj neki ga je dal gospod Sigmund zapreti. Saj je vendar pošteno in točno odrajal desetino, šel vedno na tlako, kadar je bil pozvan, nikoli se ni pritoževal ali zabavljal čez gosposko. Biriča Engelberta, ki mu je donasal slabo hrano, je rotill in prosil, naj mu pove vzrok, a birič je položil prst na usta in mu pomenljivo namignil, da že sam dobro ve, zakaj da so ga zaprli. Celih osem dni, dolgih kakor večnost, je presedel v mrzli ječi, kamor je prihajalo samo skozi ozko, zamreženo okno pod stropom nekaj svetlobe. Tu pod oknom je stal po cele ure in zrl v košček vedrega neba. Sanjaril in premišljeval je o domačih; prijetno in zadovoljno je živel, skromno, a srečno — šele sedaj se je prav zavedel tihe sreče pod domačim krovom. In med delom v skrbi za družino mu je mineval čas — tu pa v negotovosti in brezdelju umira od dolgega časa. Zakaj vendar? Kaj je neki zakrivil? Dnevi so mu potekali silno počasi, hitreje je minul doma en mesec kot tu en dan. Vsak dan se ga je bolj polasčal obup. Spomnil se je pripovedovanja starih ljudi, da je že marsikdo šel v grad, a se ni več vrnil. Mogoče ga pa mislijo potisniti med

vojake, a tedaj bi ga takoj poslali v Celovec. Niti od daleč ni slutil, da je obdolžen čarovniške hudobije.

Tisto leto je bilo na dan sv. Antona Puščavnika silovito mrzlo. Kakor običajno vsako leto, so se tudi na ta dan podali v Mali Št. Vid ljudje od blizu in daleč, da dostojno proslave sv. Antona Puščavnika, katerega kip se nahaja na levem stranskem oltarju. Cerkev je bila nabito polna pobožnih vernikov: prišli so iz šentjurske in šmarješke fare, nadalje iz Št. Lipša, Št. Janža in celo tja gori od Svinca počastit mogočnega priprošnjika, da ga prosijo naklonjenosti v dušnih in telesnih potrebah, za srečo pri živini in dobro letino. Kljub mrazu so ljudje vstrajali pri šestih sv. mašah. Na današnji dan pridejo v Mali Št. Vid gospodje duhovniki iz vseh sosednih župnij: iz Št. Janža, Št. Lipša, Št. Valburge, Svinca, Št. Jurja in Šmarjete. Mežnar Matevž je imel danes mnogo posla. Cerkvena ključarja Mertl in Fajdl sta stala zunaj v cerkveni lopi ob darilniku, na glavi s črno volneno kučmo. Prestopicala sta z ene noge na drugo, da se nekoliko ogrejeta in tiščala roke v žepih. Pobirala sta darove za cerkev. Vsak je vrgel novičič na darilni kamen, kamor je mežnar postavil velik kip današnjega goditelja, sv. Antona Puščavnika, in poleg njega lesenega, neokretno izrezljanega tolstega prašička, ki je grdo gledal pred se in kazal ostre čekane. Marsikateri gospodar se je spomnil, da mu je Bog dal lansko leto srečo pri živini, in položil k nogam svetnika nekaj klobas, kračo, če je bil posebno darežljiv, celo gnat. Poleg darilnika sta bili postavljeni dve kadi, v kateri so gospodinje vsipavale iz robcev s seboj prinešeno žito — vse dar cerkvi.

(Dalje sledi.)

